

چالش‌های زنانه شدن سالمندی در ایران

7 بهمن 1400

رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور با بیان اینکه از میانگین جهانی عبور کردیم و با یک شتاب بسیار زیاد به کشور ژاپن به‌عنوان سالمندترین کشور جهان نزدیک می‌شویم، می‌گوید: میانگین سنی در کشور ما در اوایل انقلاب ۱۶ سال بوده، اما اکنون به ۳۲ سال رسیده است و حدود ۲۰ سال آینده به ۴۲ سال و تا ۵۲ سال افزایش پیدا می‌کند. همچنین امید به زندگی از متوسط ۵۷ سال در ۱۳۵۵ به ۷۴ سال در ۱۳۹۵ رسیده و اکنون ۷۷ سال را امید به زندگی می‌گویند.

حسام‌الدین علامه با تأکید بر اینکه در سال ۱۳۷۵ به ازای هر ۱۰۰ زن سالمند، ۱۱۶ مرد سالمند داشتیم، اضافه می‌کند: این درحالی است که در سال ۱۳۹۹ به ازای هر ۱۰۰ زن سالمند، ۹۳ مرد سالمند داریم؛ یعنی سالمندی در ایران زنانه شده است. در سال ۱۳۵۵ سالمند روستانشین ۵۵ درصد بوده که در حال حاضر به حدود ۲۵ درصد رسیده است.

یک دهه از آغاز زنانه شدن سالمندی می‌گذرد

دکتر احمد دلبری، عضو هیأت علمی دانشگاه و متخصص طب سالمندی می‌گوید: آمار نشان می‌دهد زنان 51 درصد از کل جمعیت سالمندان کشور را به خود اختصاص داده‌اند. یعنی 3 میلیون و 755 هزار نفر زن سالمند در کشور زندگی می‌کنند. 49 درصد این زنان همسر خود را از دست داده‌اند و به تنهایی زندگی می‌کنند. این درحالی است که 9 درصد مردان سالمند به تنهایی زندگی می‌کنند. بنابراین بحث زنانه شدن سالمندی با توجه به ویژگی‌های خاص این گروه و مشکلات جدی آنها در حوزه‌های سلامت روانی و اجتماعی اهمیت می‌یابد.

وی با تأکید بر اینکه موضوع **زنانه شدن سالمندی** از یک دهه گذشته آغاز شده و در حال افزایش است، اضافه می‌کند: می‌دانیم امید به زندگی در زنان 4.7 سال بیشتر از مردان است. همچنین آنها در مقایسه با مردان کمتر در معرض حوادثی نظیر تصادف قرار می‌گیرند از این‌رو طول عمر در زنان سالمند بیشتر از مردان است. اما زنان سالمند به دلیل سبک زندگی نسبت به مردان از سلامت روان و بهزیستی کمتری برخوردار هستند. آنها همواره مادران و همسرانی بودند که کمتر از هر چیز به سلامت خود اهمیت می‌دادند و حالا در سالخوردگی با مشکلات بسیاری مواجه هستند. دکتر دلبری با اشاره به اینکه **زنان سالمند** به دلیل سواد و مهارت کمتر از خدمات کمتری برخوردار هستند، عنوان می‌کند: زنان در سن سالخوردگی به دلیل سواد و مهارت کمتر از منبع درآمدی کافی هم برخوردار نیستند و در تأمین هزینه‌های خود بخصوص هزینه‌های بهداشت و درمان با مشکلات بسیار مواجه می‌شوند. حدود 10.4 درصد کل زنان را زنان سالمند ساکن مناطق روستایی و مناطق کم برخوردار تشکیل می‌دهند. این زنان در مقایسه با سایر زنان از خدمات بهداشتی و رفاهی کمتری برخوردار هستند.

این متخصص طب سالمندی همچنین درباره تعداد کم **زنان مستمری بگیر** می‌گوید: از یک میلیون و 496 هزار و 347 نفر بازنشسته‌ای که تحت حمایت سازمان بازنشستگی قرار دارند تنها 485 هزار نفر را زنان تشکیل می‌دهند. در شرایطی که حتی سالمندان بازنشسته که از مستمری ماهانه برخوردار هستند دغدغه معیشت دارند سالخوردگان فاقد مستمری ماهانه که از منابع درآمدی کمتر بهره می‌برند وضعیتی به مراتب دشوارتر را تجربه می‌کنند. بنابراین هنگامی که تعداد زنان سالمندی که کمتر از منابع حمایتی و درآمدی به شکل بیمه و مستمری استفاده می‌کنند، بیشتر شود در آینده‌ای نه چندان دور این گروه از جامعه را جزو گروه‌های پرخطر و آسیب‌پذیر جامعه مشاهده خواهیم کرد که نه تنها خود در معرض خطر هستند بلکه جامعه را هم با مشکلات بسیاری مواجه خواهند کرد. در واقع از حالا باید برای آینده چاره‌اندیشی شود در غیراین‌صورت همانگونه که در حال حاضر در سطح جامعه معتاد متجاهر وجود دارد در آینده‌ای نه چندان دور نیز با معضل رها شدن زنان سالمندان در جامعه مواجه خواهیم بود.